



Varga János

## Általános szolgálati szabályzatismeret

**NSZFI**  
NEMZETI SZAKKÉPZÉSI  
ÉS FELNŐTKÉPZÉSI INTÉZET

A követelménymodul megnevezése:  
**Katonai alapfeladatok**

A követelménymodul száma: 0789-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-007-50

MUNKKANYAG

## ÜGYELETI, KÉSZENLÉTI – ÉS ŐRSZOLGÁLATOK

### ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

„**Hazámat szolgálom!**” Ugye, ismerősen cseng ez a mondat? Minden katona életében felemelő érzés, amikor ezekkel a szavakkal kell válaszolni. A Magyar Honvédség Szolgálati Szabályzata szerint, ha az előljáró egy katonát megdicsér, előléptetését, kitüntetését vagy magasabb beosztásba helyezését hirdeti ki, a jelen levő érintett ezekkel a szavakkal köteles válaszolni.



1. ábra. „Hazámat szolgálom!”

Gondolt már arra, mennyi mindent kifejez a szolgálat szó? Bizonyára nagyon sok példát tudna felsorolni. A hivatásos és szerződéses katona az életpályája teljes időszakában valamilyen tevékenységgel szolgál. Fegyverrel vagy fegyver nélkül.

A katona szolgálata során tanúsított magatartásának főbb jellemzőit a Katonai Etikai Kódex így foglalja össze:

- a szolgálat fontosságát átérezve, törekedjen mindazon speciális követelmények teljesítésére, amelyet a haza fegyveres védelme megkíván;
- szolgálata, munkája során törvényesen, pártatlanul, lelkiismeretesen és pontosan járjon el, és ezt várja el másoktól is;
- felelősséggel, meggondoltan cselekedjen előre nem látható, váratlan helyzetekben is;
- szolgálatteljesítése során senkit ne hozzon kellemetlen, megalázó vagy méltatlan helyzetbe, kerülje a személyeskedést, az intrikus magatartást;
- óvja a vezetők és a munkatársak tekintélyét;
- ne követeljen, ne kérjen és ne fogadjon el magának a szabályokban rögzített mértéken túli jogosultságokat, kedvezményeket, előjogokat, elbánást és juttatásokat, de a szabályozókban rögzítettek hiányát se tűrje el;
- megjelenése legyen előírászerű, katonás és tiszteletet parancsoló.

A szolgálatok egy jellemző csoportját alkotják az ügyeleti, készenléti és őrszolgálatok. Ebben a kiadványban ezekkel a szolgálatokkal ismerkedünk meg. Mindegyikre szigorú előírások vonatkoznak, mégis, a fegyveres katonai szolgálat megkülönböztetett, kiemelt helyet foglal el közöttük.

A kiadvány nem pótolhatja a konkrét szabályzatokat, csupán ráirányítja a figyelmet azok használatára és fontosabb tartalmára. A tananyagot három kisebb része bontottuk. Az önellenőrző feladatokkal, azok megoldásának megadásával, valamint a tanulási útmutatóban olvasható hasznos tanácsokkal is segíteni szeretnénk a felkészülésben.

**Ne feledje!** A szabályok, előírások ismerete nagyon fontos. Nem ismeretük, be nem tartásuk vagy szándékos megszegésük súlyos következményekkel jár.

## SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

### ÜGYELETI, KÉSZENLÉTI ÉS ŐRSZOLGÁLATOK

#### 1. Ügyeleti szolgálatok

Az ügyeleti szolgálatok rendeltetése:

- a katonai szervezet folyamatos vezetésének és szabályozott működési rendjének biztosítása;
- a készenlét fokozásával kapcsolatos feladatok megkezdése;
- az alárendelt szolgálatok vezetése, illetve irányítása;
- a parancsok és intézkedések továbbítása;
- az előírt jelentések megtétele;

- kapcsolattartás az együttműködő szervekkel és azok ügyeleti szolgálataival.

A Magyar Honvédségben az alábbi ügyeleti szolgálatok működhetnek:

- vezető ügyeleti szolgálatok
- vezető ügyeleti szolgálat alárendeltségében létrehozható ügyeleti szolgálatok

A vezető ügyeleti szolgálat alárendeltségében létrehozható ügyeleti szolgálatok:

- kapuügyeleti szolgálat;
- telephely-ügyeleti szolgálat;
- tárolóhely-ügyeleti szolgálat;
- műszaki ellenőrző állomás ügyeleti szolgálat;
- egészségügyi ügyeleti szolgálat;
- segélyhely ügyeleti szolgálat;
- épület- (alegység-) ügyeleti szolgálat;
- ügyeletes tűzoltó alegység;
- logisztikai ügyeletes alegység.

A szolgálatok létrehozásánál és megszervezésénél figyelembe kell venni a külső szolgáltatók által az egységnél teljesítendő ór- és egyes ügyeleti szolgálati feladatok ellátását, továbbá az emberi erővel és pénzeszközökkel való ésszerű takarékoság elvét is. Ennek alapján a különböző katonai szervezeteknél létrehozott ügyeleti szolgálatok egymástól nagyon eltérőek is lehetnek.

A szolgálat vezénylése:

- A szolgálatvezénylési terv elkészítéséért a törzsfőnök vagy az általa megbízott személy, századnál a vezénylő zászlós felelős.
- Az egységszintű ügyeleti szolgálatba vezénylést egy hónapra előre egységparancsban kell megjelentetni;
- Az egységszintű ügyeleti szolgálatvezénylésről az egységnél, az alegységszintű szolgálatvezénylésről az alegységnél havi kimutatást kell készíteni, majd legalább egy héttel a tárgyhónap kezdete előtt a szolgálatot szervező parancsnokkal jóvá kell hagyatni, majd parancsba kell tenni.
- A naponként egységszintű szolgálatba lépők teljes név szerinti felsorolását előtte való napon (szünnap esetén azt megelőzően) egység napiparancsban kell közölni (kihirdetni). Hasonlóan kell eljárni az alegységszintű szolgálatoknál is.

Tilos bárkit büntetésből szolgálatba vezényelni!

A 24 órás ügyeleti szolgálatba vezényelt állomány részére a szolgálatot megelőző éjszaka pihenést, szolgálatra való felkészülésükre pedig 2-4 órát kell biztosítani.

A 24 órás ügyeleti szolgálatok váltását a helyi körülmények figyelembevételével úgy kell szervezni, hogy az 09,00-ig befejeződjön.

## ÁLTALÁNOS SZOLGÁLATI SZABÁLYZATISMERET

A laktanya- (objektum-) ügyeletesnek alárendelt ügyeleti szolgálatokat az újonnan szolgálatba lépő laktanya- (objektum-) ügyeletes igazítsa el.

### Az ügyeleti szolgálatok öltözete, felszerelése, pihenése:

- Az öltözetet és a felszerelést a parancsnok az ügyeleti szolgálatok szervezésére kiadott intézkedésében határozza meg.
- Az ügyeletesek és helyetteseik megfelelő megkülönböztető jelzést viselnek.
- Az ügyeleti szolgálatba beosztottak szolgálat alatti pihenését (alvását) az adott szolgálat szolgálati intézkedésében szabályozzák.

### Az ügyeleti szolgálatok átadása és átvétele:

- Az ügyeleti szolgálatba lépők úgy érkezenek a váltás helyére, hogy a szolgálati intézkedésben meghatározott időre az átadás-átvétel megtörténjen. Az okmányokat belső leírás, a berendezést pedig a helyiségleltár alapján vegyék át.
- Ellenőrizzék az előjáróval és az alárendeltekkel való összeköttetést, és adják át a folyamatban lévő szolgálati ügyeket. A szolgálat átadás-átvételi füzetében rögzítsék az átadás-átvétel tényét és az esetleges hiányosságokat.

A 24 órás ügyeleti szolgálat átadása után az érintett állományt a vonatkozó rendelkezés alapján szabadidő illeti meg.

## 2. Készenléti szolgálatok

Készenléti szolgálatba egy személy, vagy egyidejűleg több személy (katonai szervezet, katonai erő) vezényelhető. Feladataikat a szolgálatot szervező parancsnok szolgálati intézkedése tartalmazza.

A készenléti szolgálatban lévő személyt vagy személyeket meghatározott normaidőn belül más szolgálatba vezényelhetik vagy előre nem tervezett feladatok végrehajtására vehetik igénybe.

### A készenléti szolgálat általános feladatai:

- a rendeltetés szerinti működés biztosítása;
- fegyveres készenléti, ór- vagy ügyeleti szolgálat ellátása;
- vezetési feltételek biztosítása;
- készenlét katasztrófa elhárítási, segítségnyújtási, légi kutatási és légi mentési, helyszínelési, illetve megelőzési feladatok ellátására.

A Magyar Honvédségben az alábbi készenléti szolgálatok működhetnek:

- fegyveres készenléti szolgálat;
- egyéb készenléti szolgálat.

A fegyveres készenléti szolgálat jellemzői:

- meghatározott normaidőn belül alkalmazható;
- várható feladatára felkészített;
- meghatározott helyen együtt tartott;
- vezényelt katonai erő.

A fegyveres készenléti szolgálat rendeltetése:

- megfelelő válaszlépések megtétele, ha külső fegyveres csoportok az ország területére váratlanul betörnek, illetve ha légi járművek az ország, illetve a szövetség légterét megsértik;
- egyéb feladatok végrehajtása.

Mivel a csoport a várható feladatok ellátása felkészült, és egy meghatározott helyen együtt tartva készen áll a bevetésre, feladatát a riasztástól számított legrövidebb időn belül képes megkezdeni. Vezénylésük és feladatellátásuk rendjét külön rendelkezések szabályozzák.

Az egyéb készenléti szolgálat jellemzői:

- meghatározott normaidőn belül alkalmazható;
- munkaidőben a szolgálati helyén, munkaidőn túl olyan kiértesíthető helyen köteles tartózkodni, ahonnan a szolgálati intézkedésben meghatározott normaidőn belül képes szolgálati feladatai megkezdésére;
- állományába tényleges szolgálatot teljesítő katona, köztisztviselő, közalkalmazott és a munka törvénykönyve szerinti munkavállaló tartózkodhat.



2. ábra. Felkészülés egyéb készenléti szolgálatra

Az egyéb készenléti szolgálat rendeltetése:

- a riasztást (értesítést) követően, a meghatározott helyen, felszereléssel, feladattal és normaidőn belüli rendelkezésre állás.

Az egyéb készenléti szolgálatot a katonai szervezet parancsnoka (vezetője) döntése alapján kell szervezni és működtetni.

### 3. Őrszolgálatok

Az őrszolgálat fegyveres szolgálat.

Az őrszolgálat rendeltetése:

- objektumok vagy javak, illetve személyek őrzése és védelme;
- fogva tartott személyek szökésének megakadályozása.

**Az őrséget vagy egyes tagjait más feladattal megbízni vagy feladatától bármivel elvonni tilos!**

Az őrség osztályozása:

- rendeltetés és alárendeltség szerint: belső őrség; helyőrségi őrség; kikülönített őrség.



- az őrség ereje és az objektum fontossága szerint: elsőfokú őrség; másodfokú őrség; harmadfokú őrség.
- időtartam szerint: állandó őrség; ideiglenes őrség.

Az őrség ereje, összetétele:

Az őrség létszámát és összetételét a felállítási helyek száma és az őrség technikai felszereltsége határozza meg. Alapelvnek azt kell tekinteni, hogy valamely objektum őrzésére annyi erőt és eszközt alkalmazzanak, amennyi a megbízható őrzéséhez feltétlenül szükséges, illetve elégséges.

Az őrség az objektum fontosságától és az őrhelyek számától függően a következőkből áll:

- őrparancsnok;
- őrparancsnok-helyettes (ahol nincs, feladatait az 1. sz. felvezető látja el.);
- felvezető(k);
- örök;
- fegyveres figyelő;
- szükség esetén jelzőrendszer-kezelő, gépjárművezető, járőr(ök).

Az őrség állományának váltásonkénti csoportosítása:

- Őrhelyen felállított váltás, amely az őrhelyeken felállított katonákból áll.
- Készültségi váltás, amely azokból áll, akiket az őrhelyekről leváltottak. Közös helyiségben tartózkodnak készen arra, hogy őrzéssel kapcsolatos feladatokat oldjanak meg.
- Pihenő váltás, amely azokból áll, akik készültségük letöltése után fekvé pihennek, alszanak.

Az őrség alárendeltsége:

- a belső őrség az őrséget szervező parancsnoknak, a törzsfőnöknek (parancsnokhelyettesnek), az illetékes laktanya- (objektum-) ügyeletesnek és helyettesének van alárendelve;
- a helyőrségi őrség a helyőrségparancsnoknak, a helyőrségkomendánsnak, a helyőrség-ügyeletesnek és helyettesének van alárendelve.

A belső és a helyőrségi őrség akkor kerül a laktanya- (helyőrség-) ügyeletes alárendeltségébe, amikor az eligazításkor – annak fogadására – elhangzik a „Vigyázz!” vezényszó.

A belső és a helyőrségi őrség akkor lép ki a laktanya- (helyőrség-) ügyeletes alárendeltségéből, amikor váltás után a régi és új őrparancsnokok jelentették a laktanya- (helyőrség-) ügyeletesnek a váltás megtörténtét, és a régi őrparancsnok a saját őrségének elvonulása céljából a „Lépés, indulj!” vezényszót adja.

Az őrség felszerelése, fegyverzete:

Az őrség az évszaknak és az időjárásnak megfelelő gyakorlóöltözetet viseljen, és a málházási intézkedésekben, szakutasításokban előírt alaptípus-felszereléssel (málhazsákkal) vonuljon el.

Az őrségbe vezényelt honvédek és tisztetek a részükre, illetve az alegységüknél rendszeresített gépkarabéllyal lássák el szolgálatukat. Zászlósok, tiszthelyettesek és tisztetek, ha őrparancsnoki (helyettesi) beosztásban vannak, pisztolyt viseljenek két töltött tárral.

Az őrség tagjai az őrségbe vonuláskor tártáskában vigyék magukkal a gépkarabélyukhoz rendszeresített összes tárat, abból hármat töltve.

Az őrknek a felállítási helyükön, valamint a fegyveres figyelőnek és a kiküldött járőr tagjainak egy töltött tára a gépkarabélyban legyen. A tártáskájukat vigyék magukkal. Két töltött tár (illetve a többi) az őrség elhelyezési körletében maradjon.

Az őrség részére az őrség elhelyezési körletében tartalék lőszer kell tárolni, s ezt az őrség létszámának megfelelően külön-külön csomagban készletezve és vasalt faládában vagy vas iratládában kell tartani. A tartalék lőszer mennyisége: pisztolyonként 14, gépkarabélyonként 150, géppuskánként 1200 db töltény és a létszám szerinti 2 db kézigránát személyenként. A kézigránátokat és égőgyújtókat eredeti, felbontatlan csomagolásban kell tárolni. A tartalék lőszer mennyiségét az őrséget szervező parancsnok intézkedése szerinti létszám és a fegyverzet alapján kell meghatározni.

A tartalék lőszer-, kézigránát- és égőgyújtó-nyilvántartó könyvet a tárolóládákban kell elhelyezni. A ládákon legyen lakat, pecsét, rájuk ragasztott papíron legyen feltüntetve a tartalom, a felnyitásra jogosult személyek neve és a lezárásukra használandó pecsét rajza.

A lepecsételt tartalék lőszeresládák az őrparancsnok szobájában legyenek, őrségváltáskor átadás-átvétel tárgyát képezik. Az őrparancsnok személyesen felelős megőrzésükért és sértetlenségükért. A ládák kulcsát lepecsételt dobozban az őrparancsnoki szobában őrizték. A ládákban legyen megfelelő szerszám a kézigránát csomagolásának felnyitásához.

### Az őrség vezénylése:

A belső őrséget laktanya parancsnoki, a helyőrségi őrséget pedig helyőrség-parancsnoki parancsban kell vezényelni.

Őrségbe csak egészséges, az őrszolgálat ellátására kiképzett, felkészített és katonai esküt tett katonákat szabad vezényelni.

**Tilos őrségbe vezényelni** olyan katonát, aki nem részesült alapkiképzésben, nem hajtotta végre eredményesen az alaplógyakorlatot, nem ismeri az őrszolgálat ellátásának rá vonatkozó követelményeit, aki ideggyógyászati kezelés alatt áll, vagy a parancsnok tudomása szerint öngyilkosságot kísérelt meg, továbbá azt, aki ellen büntető- vagy fegyelmi eljárás folyik.

Egy őrséget legfeljebb 24 órára lehet vezényelni. Két 24 órás őrszolgálat között a katonáknak legalább egy nap pihenőidőt kell biztosítani.

Az őrségbe vezényelt személyek részére a szolgálatba lépés előtti éjszakán 8 órai pihenést (alvást) kell biztosítani. Ettől csak harci körülmények, készenléti és egyéb gyakorlatok, csapatszállítások esetén lehet kivételesen eltérni.

#### Az őrség felkészítése:

Az őrség felkészítésére a szolgálatba lépés előtt 4 órát kell biztosítani, ebből 2 órát az elméleti és gyakorlati felkészítésre, 2 órát pedig a személyes felkészülésre. A felkészítés gyakorlatias legyen, feleljen meg az adott őrzési sajátosságoknak és a katonák gyakorlati tapasztaltságának.



*3. ábra. Az őrség felkészítésre várva*

Az őrség tagjai az eligazításra való elindulás előtt fél órával legyenek készen az őrszolgálat ellátására és lépjenek az őrparancsnok alárendeltségébe. Az elvonulás előtt annak felügyelete alatt az ellátó tiszthelyettes jelenlétében vegyék fel a fegyvert és a lőszert. Szünnapon ez az őrséget felkészítő vagy erre kijelölt tiszt vagy tiszthelyettes jelenlétében történjen. A lőszert központilag biztosított vagy a századparancsnok által kijelölt helyiségben tárazzák be. Ekkor az őrség tagjain kívül csak az ellenőrző személyek lehetnek jelen.

Az alegységtől az őrség töltetlen, fesztelenített és biztosított helyzetben levő gépkarabéllyal vonuljon az eligazításra. A töltött táruk a tártáskában legyenek.

### Az őrség eligazítása:

Az őrségeket – az ügyeleti szolgálattal együtt – a laktanya- (helyőrség-) ügyeletes igazítja el. A laktanya- (helyőrség-) ügyeletes ellenőrzi az őrségek felkészültségét, fegyverzetét, felszerelését, írásban kiadja a régi és az új ismertetőjelet, és – ha szükséges – adjon egyéb parancsokat.

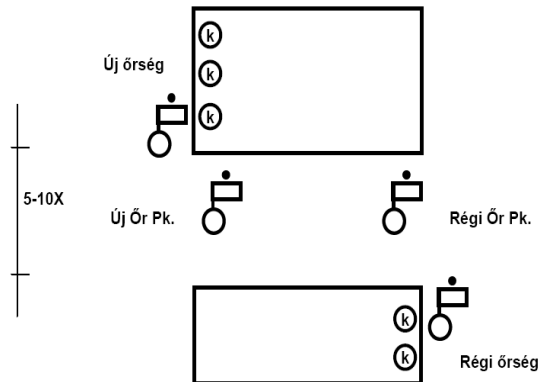
Ha az őrség nincs felkészülve az őrszolgálat ellátására, a laktanya- (helyőrség-) ügyeletes küldje vissza az alegységhez, hogy ott a felkészülést befejezze. Ezt jelentse a törzsfőnöknek (közölje a helyőrségkomendánssal).

Az eligazítás befejezése után az őrségek vonuljanak el a szolgálatban levő őrségek leváltására.

### Az őrség váltása

Az őrség váltásakor a régi őrparancsnok:

- a váltás idejét megelőzően 30 perccel készüljön fel a váltásra, és az őrség elhelyezési körletéből figyeltesse az új őrség felvonulási útját;
- az új őrség érkezésekor a készülségi helyiségben gyülekeztesse az őrséget, és az elhelyezési körlet bejárata előtt várja az új őrparancsnokot;
- miután meggyőződött az új őrparancsnoktól kapott ismertetőjel helyességéről, sorakoztassa őrségét az elhelyezési körlet előtt az új őrséggel szemben, és jelentse a régi őrség készenlétét a váltásra;



4. ábra. Az őrségek felsorakozása váltáshoz

- a jelentés befejezése után adja át a parancsnokságot a rangidősnek, és a felvezetővel (felvezetőkkel) menjen az őrség elhelyezési körletébe az átadás céljából;
- az őrség váltása alatt észlelt hiányosságokat az új őrparancsnokkal együtt jegyezze be a régi őrség őrnaplójába és az átadás-átvételi könyvbe, majd mindketten írják alá;

Az őrség váltásakor az új őrparancsnok:

- az új őrparancsnok az őrség elhelyezési körlete előtt, az őrszolgálati okmányokban meghatározott helyen állítsa meg az őrséget, rendfokozatra való tekintet nélkül jelentkezzen a régi őrparancsnoknál, és a régi ismertetőjel felmutatásával igazolja magát. Ezután az ismertetőjelet égetéssel semmisítse meg;
- jelentse az új őrség készenlétét a váltásra;
- belső leírás és helyiségleltár szerint vegye át az őrség okmányait, az őrség elhelyezési körletét, a lepecsételt tartalék lőszeres ládákat, a híradó- és jelzőeszközöket, a berendezési tárgyakat;
- az őrség váltása alatt észlelt hiányosságokat a régi őrparancsnokkal együtt jegyezze be a régi őrség őrnaplójába és az átadás-átvételi könyvbe, majd mindketten írják alá;

Az őrség váltásakor a felvezetők:

- a felvezetők köteleik átadása, illetve átvétele után váltsák le a fegyveres figyelőt és az őroket;

Az őrszolgálat ellátását veszélyeztető rendellenesség esetén ki kell hívni az őrparancsnokokat.

- a váltást az új őrség felvezetője vezesse az őrhelyekre, és ő adja az összes vezényszót; az utolsó őr leváltása után ezt a régi felvezető végezze;

## ÁLTALÁNOS SZOLGÁLATI SZABÁLYZATISMERET

- a régi őrség felvezetője – a visszaérkezés és a fegyverek ürítése után – vezesse őrségét az elhelyezési körletébe, adjon parancsot a fegyverek, a felszerelés felvételére, majd a rangidős vezetésével küldje ki őket az őrség elhelyezési körlete elé.
- a felvezetők az örök váltása után jelentsék őrparancsnokuknak az őrhelyek átadását, átvételét.

Az őrparancsnokok ezután távbeszélőn jelentsék a laktanya- (helyőrség-) ügyeletesnek az őrségváltás befejezését. Ezt követően a régi őrség vonuljon el.

### A felállított örök váltása:

A felállított örököt az őrszolgálati okmányokban meghatározott időközönként kell váltani; A váltásra általában a felvezető vezeti fel az örököt.

### Az örök váltásakor a felvezető:

- a váltás előtt 10 perccel ébressze fel a soron következő örököt, majd miután felszereltek, ellenőrizze ruházatukat és felszerelésüket;
- vezesse őket a töltő-ürítő helyre. Töltse meg a saját fegyverét, majd egyenként töltesse meg az örökét. Ellenőrizze, hogy a csőbe töltény ne kerüljön, a zár pedig fesztelenített és biztosított állapotban legyen;
- a fegyverek töltése után a meghatározott útvonalon, a váratlan támadás elhárítása érdekében harcszerű alakzatban vezesse a váltást az őrhelyekre. A váltás tagjai tartsák fegyverüket tüzeléshez kész helyzetben, fokozottan ügyeljenek egymás kölcsönös biztosítására;
- a felállítási helytől (őrtoronytól) 6-8 méterre állítsa meg a váltást, jelölje ki a biztosítókat és a figyelési szektorokat.

A váltás időtartamára a biztosítók vegyék át az őrzést!

- rossz látási viszonyok között a felvezető egyedül menjen a felállítási helyhez (őrtoronyhoz), és miután a felállított örök felismerte, adjon utasítást a váltás felzárkózására. Ezután a felvezető adjon parancsot a régi és az új örök az őrhely átadására, átvételére.

### Az örök váltásakor a felállított örök:

- a váltás közeledtére menjen felállítási helyére, és forduljon a váltás felé. A váltáskor a régi örök a felvezető jelenlétében és ellenőrzésével adja át feladatait, felállítási helyét, ahhoz csatlakozó mozgási körletét és az őrzéssel kapcsolatos esetleges észrevételeit;
- az őrhely átvizsgálása után az örök a felállítási helyen jelentsék a felvezetőnek az őrhely átadás-átvételét és az észrevételeket. Az olyan felállítási helyen, ahol őrtorony van, az örök ott váltásuk egymást;

Az új örök szolgálata akkor kezdődik az őrhelyen, a régi örök pedig akkor szűnik meg, amikor jelentették az őrhely átadás-átvételét.

- az örök váltása után a felvezető vezesse a leváltott örököt a töltő-ürítő helyre, ürítse ki a fegyverét, majd egyesével üríttesse ki az örökét is, ellenőrizze a fegyverek ürítését, fesztelenítse és biztosítsa azokat.

A felállított ór kötelességei:

A felállított ór kiemelkedően fontos feladatot teljesít, őrhelyét még akkor sem hagyhatja el, ha életét veszély fenyegeti.



5. ábra. A felállított ór felkészítése az őrmintakertben

A felállított ór:

- pontosan ismerje az őrszolgálati okmányokban előírt kötelmeit, éberem őrizze őrhelyét, és önfeláldozóan védje meg;
- fegyvere legyen készen arra, hogy szükség esetén késedelem nélkül használhassa, semmilyen körülmények között nem teheti le, és nem adhatja ki a kezéből, még azoknak sem, akiknek alá van rendelve;
- őrparancsnokának (őrparancsok-helyettesének) és felvezetőjének, illetve az általuk kísért személyeknek a kivételével senkit se engedjen saját magához, az őrhelyhez és az őrzött létesítményhez;
- tudja kezelni az őrhelyen levő technikai eszközöket és tűzoltó berendezéseket;

## ÁLTALÁNOS SZOLGÁLATI SZABÁLYZATISMERET

- ha az őrhelyen, illetve annak közelében rendellenességet észlel, vagy ha ott rendzavarás fordul elő, hívja ki az őrparancsnokot.

A felállított őr számára tilos minden eltérés az őrszolgálati okmányokban előírtaktól, és tilos minden olyan tevékenység, amely a szolgálat ellátásától elvonja a figyelmét.

A felállított őr fegyverhasználata:

Az őrszolgálatban lévő katona a felállítási helyén saját elhatározásából használhat fegyvert. Fegyverhasználat esetén a helyszínt biztosítani kell.

A fegyverhasználatot megelőzően:

- erélyes „Állj!” kiáltással állítsa meg a közeledő, illetve az objektumba behatolni vagy onnan menekülni szándékozó, illetve a támadó személyt;
- ha ez eredménytelen marad, az „Állj vagy lövök!” figyelmeztetést adja, egyidejűleg töltse csőre a fegyverét;
- ennek eredménytelensége esetén adjon figyelmeztető lövést.

Ha a figyelmeztető lövés sem jár eredménnyel, használja fegyverét.

Fegyverhasználat során a lövést lehetőleg lábra, ha pedig a fegyverhasználattal érintett személy kezében támadásra távolról is felhasználható eszköz van, a kézre kell irányítani.

Magatartás az őrség elhelyezési körletében:

- Az őrség tagjai senkit nem fogadhatnak, csak az őrparancsnok engedélyével hagyhatják el az őrség elhelyezési körletét;
- az őrség tagjai az őrszobában kabát és felszerelés nélkül tartózkodjanak, de derékszíjat viseljenek;
- az őrség pihenőidőben (pihenő váltásban) lévő tagjai levetkőzés nélkül, fekve pihenhetnek (alhatnak), a felső gombokat kigombolhatják, sapkájukat, derékszíjukat letehetik. Pihenő alatt – ha az elhelyezési körletében erre lehetőség van – az őrparancsnok (helyettese) engedélyével felváltva zuhanyozhatnak.
- az őrség elhelyezési körletében szabad olvasni, írni, sakkozni, a kijelölt helyen dohányozni és olyan társasjátékot játszani, amely nem zavarja a pihenő váltás nyugalalmát. Műsorvevő rádiót, televíziót – a környezet zavarása nélkül – szabad hallgatni, illetve nézni.

Tilos kártyázni, szerencsejátékot játszani, énekelni vagy hangszeren játszani.

- a gépkarabélyokat (és más fegyvereket) tár nélkül, ürített, fesztelenített és biztosított helyzetben kell a pihenőhelytől elkülönített fegyverszekrénybe (fegyverszobában levő fegyverállványra) helyezni. A táraikat a fegyverek mellett kell tartani. A fegyverszekrény (fegyverszoba) kulcsa az őrparancsnoknál legyen; ha az őrség elhelyezési körletéből távozik, adja át helyettesének. A fegyvereket és a löszert a szekrényből (fegyverszobában levő fegyverállványról) csak az őrparancsnok vagy helyettese adhatja ki.



## TANULÁSIRÁNYÍTÓ

A feldolgozandó tananyag végére értünk. Tanárai, oktatói már a tanulási folyamatban is követték haladását, figyelemmel kísérték és segítették fejlődését. Most egy rövid összefoglalóban tekintünk át még egyszer a tanultakat, azt, amit ebben a kiadványban az Ön figyelmébe ajánlottunk.

**Tegye fel magának az alábbi kérdéseket:** Érthető és átlátható-e számomra a téma? Ismerem-e pontosan, miről mit kell tudnom, közülük mi a legfontosabb? Mi ragadta meg legjobban a figyelmemet? Hasznomra volt-e ez a kiadvány? Hogyan fogom használni és hasznosítani a tanultakat?

**Válaszolja meg a kérdéseket!**

Ne csüggedjen el, ha első alkalommal túl szakmainak vagy bonyolultnak tűnik a feldolgozott tananyag rész. Türelmesen fogjon hozzá ismét, ha szükséges, konzultáljon tanáraival, oktatóival és társaival is. Ezek a konzultációk egyrészt megkönnyítik az elsajátítást, másrészt segítik és fejlesztik a közös gondolkodást is.

**Az órszolgálatról szóló tananyag tartalmát nagyon fontos elemként kezelje és tanulmányozza! Ennek elsajátítása érdekében, társával közösen készítsenek egy tananyag vázlatot! Vessék össze az eredményt, majd hasonlítsák össze az alábbi vázlattal is!**

- az órszolgálat rendeltetése;
- az órség osztályozása;
- az órség ereje, összetétele;
- az órség alárendeltsége;
- az órség felszerelése, fegyverzete;
- az órség vezénylése;
- az órség felkészítése;
- az órség eligazítása;
- az órség és a felállított örök váltása;
- a felállított ór kötelességei;
- a felállított ór fegyverhasználata.

Ha látja a vázlatot, áttekinthetőbbé válik a tananyag tartalma, felismerhetőbbé válnak annak fő elemei. Ezt követően az egyes részek összefüggéseit tekintse át, végül jegyezze meg, mely fogalmak, esetleg szakmai kifejezések azok, melyekkel részletesebben is foglalkozni kell.

**Új fogalmak, kifejezések, melyeket ismernie kell**

Ebben a tananyagban is biztosan voltak olyan kifejezések, melyeket eddig egyáltalán nem, vagy nem gyakran használt. Javasoljuk, hogy ezeket a kifejezéseket gyűjtse össze, és próbálja meg mindegyikkel önállóan egy-egy szakmailag helyes mondatot alkotni. A helyes alkalmazást ellenőriztesse társával is. Bizalommal forduljon tanáraihoz, oktatóihoz.

**A felállított ór kötelességeit és a fegyverhasználatra vonatkozó részt szó szerint tanulja meg. Ez azért nagyon fontos, mert az ór helyen bekövetkező eseményeknél pillanatok alatt kell önálló döntést hoznia, kevés idő van a mérlegelésre.**

**Végül, oldja meg a következő önellenőrző feladatokat és értékelje saját teljesítményét!**

Az 1. feladat jó megoldása 10 pontot, a 2. és 3. feladat jó megoldása 20–20 pontot ér. Minimum 40 pontos teljesítményre törekedjen, amelyben a 2. és 3. kérdésekre adott válasz pontértéke legalább 35 pont legyen! (Ezek a pontértékek az adott feladat (kérdéskör) fontosságát is jelölik.)

Köszönjük az együttműködését. Jó tanulást, eredményes felkészülést kívánunk!

## ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

### 1. feladat

Írja le az őrség felszerelését és fegyverzetét!

MUNKANYAG

**2. feladat**

Írja le a felállított ór kötelességeit!

MUNKANYELV

Blank writing area with horizontal lines for listing duties.

**3. feladat**

Írja le a felállított ór fegyverhasználatának szabályait!

MUNKANYELVI

## MEGOLDÁSOK

### 1. feladat

#### Az őrség felszerelése, fegyverzete:

Az őrség az évszaknak és az időjárásnak megfelelő gyakorlóöltözetet viseljen, és a málházási intézkedésekben, szakutasításokban előírt alaptípus-felszereléssel (málházsákkal) vonuljon el.

Az őrségbe vezényelt honvédek és tisztetek a részükre, illetve az alegységüknél rendszeresített gépkarabéllyal lássák el szolgálatukat. Zászlósok, tiszthelyettesek és tisztetek, ha őrparancsnoki (helyettesi) beosztásban vannak, pisztolyt viseljenek két töltött tárral.

Az őrség tagjai az őrségbe vonuláskor tártáskában vigyék magukkal a gépkarabélyukhoz rendszeresített összes tárat, abból hármat töltve.

Az őröknek a felállítási helyükön, valamint a fegyveres figyelőnek és a kiküldött járőr tagjainak egy töltött tára a gépkarabélyban legyen. A tártáskájukat vigyék magukkal. Két töltött tár (illetve a többi) az őrség elhelyezési körletében maradjon.

Az őrség részére az őrség elhelyezési körletében tartalék lőszert kell tárolni. Ennek mennyisége: pisztolyonként 14, gépkarabélyonként 150, géppuskánként 1200 db töltény és a létszám szerinti 2 db kézigránát személyenként.

### 2. feladat

#### A felállított ór kötelességei:

- pontosan ismerje az őrszolgálati okmányokban előírt kötelmeit, éberem őrizze őrhelyét, és önfeláldozóan védje meg;
- fegyvere legyen készen arra, hogy szükség esetén késelem nélkül használhassa, semmilyen körülmények között nem teheti le, és nem adhatja ki a kezéből, még azoknak sem, akiknek alá van rendelve;
- őrparancsnokának (őrparancsok-helyettesének) és felvezetőjének, illetve az általuk kísért személyeknek a kivételével senkit se engedjen saját magához, az őrhelyhez és az őrzött létesítményhez;
- tudja kezelni az őrhelyen levő technikai eszközöket és tűzoltó berendezéseket;
- ha az őrhelyen, illetve annak közelében rendellenességet észlel, vagy ha ott rendzavarás fordul elő, hívja ki az őrparancsnokot.

A felállított ór számára tilos minden eltérés az őrszolgálati okmányokban előírtaktól és minden olyan tevékenység, amely a szolgálat ellátásától elvonja a figyelmét.

### 3. feladat

#### A felállított őr fegyverhasználata:

Az őrszolgálatban lévő katona a felállítási helyén saját elhatározásából használhat fegyvert. Fegyverhasználat esetén a helyszínt biztosítani kell.

A fegyverhasználatot megelőzően:

- erélyes „Állj!” kiáltással állítsa meg a közeledő, illetve az objektumba behatolni vagy onnan menekülni szándékozó, illetve a támadó személyt;
- ha ez eredménytelen marad, az „Állj vagy lövök!” figyelmeztetést adja, egyidejűleg töltse csőre a fegyverét;
- ennek eredménytelensége esetén adjon figyelmeztető lövést.

Ha a figyelmeztető lövés sem jár eredménnyel, használja fegyverét.

Fegyverhasználat során a lövést lehetőleg lábra, ha pedig a fegyverhasználatlal érintett személy kezében támadásra távolról is felhasználható eszköz van, a kézre kell irányítani.

## IRODALOMJEGYZÉK

### FELHASZNÁLT IRODALOM

24/2005. (VI. 30.) HM rendelet a Magyar Honvédség Szolgálati Szabályzatának kiadásáról

A Magyar Honvédség Szolgálati Szabályzata. A Magyar Honvédség kiadványa, 2005.

Az általános katonai kiképzés kézikönyve. A Honvédelmi Minisztérium Hadműveleti és Kiképzési Főosztály kiadványa, 2007.

2001. évi XCV. számú törvény a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról

Katonai Etikai Kódex, 2005.

Elektronikus irodalom: [www.katonai-etikai-kodex.hu](http://www.katonai-etikai-kodex.hu) (2009.12.12.)

### AJÁNLOTT IRODALOM

A Magyar Honvédség Szolgálati Szabályzata. A Magyar Honvédség kiadványa, 2005.

Az általános katonai kiképzés kézikönyve. A Honvédelmi Minisztérium Hadműveleti és Kiképzési Főosztály kiadványa, 2007.

Elektronikus irodalom: [www.katonai-etikai-kodex.hu](http://www.katonai-etikai-kodex.hu) (2009.12.12.)



A(z) 0789–06 modul 007–es szakmai tankönyvi tartalomeleme  
felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (híradó ágazat rádióállomás-üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (híradó ágazat átvitel- és kapcsolástechnikai eszköz üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (híradó ágazat elektronikai műszerész)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (katonai informatikai-rendszer üzemeltető ágazat katonai informatikai-rendszer üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (műszerész ágazat lokátorműszerész)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (műszerész ágazat rakétaműszerész)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (repülésbiztosító ágazat rádiórendszer üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (repülésbiztosító ágazat navigációs rendszer üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (repülésbiztosító ágazat fénytechnikai rendszer üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (avionika ágazat fedélzeti fegyvertechnika szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (avionika ágazat fedélzeti műszertechnika szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (avionika ágazat fedélzeti rádiótechnika szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (sárkány-hajtómű ágazat repülőgép sárkány-hajtómű szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (sárkány-hajtómű ágazat helikopter sárkány-hajtómű szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (hadtáp ágazat ruházati ellátó)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (hadtáp ágazat ételmezési ellátó)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (hadtáp ágazat üzemanyag ellátó)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (rádióelektronikai felderítő ágazat rádióelektronikai felderítő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (vegyívédelmi technikai üzemeltető ágazat vegyívédelmi technikai üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (szerelő ágazat gépjármű szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (szerelő ágazat harcjármű szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (szerelő ágazat műszakigép-szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (szerelő ágazat fegyverműszerész)

52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat ABV-védelmi)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat elektronikai hadviselés)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat harckocsizó)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat könnyűlövész)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat légvédelmi rakéta és tüzér)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat műszaki)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat tüzér)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat felderítő)
52 863 01 0100 33 01	Alapfokú katonai vezetőhelyettes I.
31 863 02 0000 00 00	Honvéd tiszthelyettes II. (kisalegység parancsnok ágazat)
31 863 02 0100 31 01	Alapfokú katonai vezetőhelyettes II.

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:

18 óra

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv  
TÁMOP 2.2.1 08/1–2008–0002 „A képzés minőségének és tartalmának  
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap  
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet  
1085 Budapest, Baross u. 52.  
Telefon: (1) 210–1065, Fax: (1) 210–1063

Felelős kiadó:  
Nagy László főigazgató